

onderscheidingen vielen hem te beurt, gelijk ook aan den Heer C. SOETERMEER, Constructeur-Inspecteur der Marine, Ridder der Orde van den Nederl. Leeuw; Dit andere Lid der Eerste Klasse, ons gedurende dit jaar ontvallen, heeft, zoo veel mij bekend is geworden, van zijne bekwaamheden geene andere opentlijke blijken gegeven, dan in de openbare werkzaamheden, die hij met ijver en gegronde kennis bestuurd. Hij overleed in 's Gravenhage, den 24sten Junij 11., in den ouderdom van zestig jaren. Hij was Lid van andere geleerde Genootschappen.

Van hare Correspondenten verloor de Eerste Klasse op den 26sten December des vorigen jaars PIETER OTTO COENRAAD VORSSELMAN DE HEER, in den ouderdom van ruim twee en dertig jaren. Hij was Hoogleraar te *Deventer*. Sedert den jare 1839 Correspondent der Klasse, ontviel hij, helaas! te vroeg aan haar en de geleerde wereld. Zag *Deventers* Doorluchtige School zich tweemaal in den loop van dat jaar te leur gesteld in hare verwachting op vermeerdering van bloei en luister, ook de Eerste Klasse had zich met een langduriger, ijveriger en belangrijker medewerking in het vooruitzicht mogen vleijen. Leerling van wijle ons verdienstelijk Medelid MOLL, wijdde hij, op aanmoediging van dezen, zich aan de beoefening der Wis- en Natuurkundige Wetenschappen, en paarde daarmede die der Letteren. Reeds als Student muntte hij in beide uit, en werd, na doorloopen Akademische studiën, voortgezet op eene ter verdere ontwikkeling aangevangene reize, al spoedig tot Hoogleraar beroepen. Vele geleerde Genootschappen, in en ook buiten ons Vaderland, vereerden hem met het Lidmaatschap, en bij allen, die met hem in betrekking stonden, was hij, zoowel door zijne geleerdheid als edelen inborst, zeer gezien. Hoewel de gewone tijd, om den uitflag van ondervinding en onderzoekingen mede te deelen, nog niet voor hem gekomen was, bestaan er van zijne hand reeds niet weinige uitgegevene Werken: zijne opstellen over de Electriciteit; zijne gronden der Zeevaartkunde getuigen van zijn vernuft, scherpzinnig oordeel en onvermoeide vlijt.

Kort na onze laatste vereeniging onderging deze Klasse mede een verlies door het affterven van den Heer J. DE KANTER PZ., Lector aan de

Illustre School te *Middelburg*, in den ouderdom van 79 jaren. Een man van uitgestrekte bekwaamheden, was hij in vele geleerde betrekkingen geplaatst, voor de Stad zijner woonplaats inzonderheid van veelzijdig en uitgebreid nut, en allerwege met voorkomende onderscheiding, om zijn karakter en denkwijze, gezien. Onderscheidene wetenschappelijke geschriften deden hem op de gunstigste wijze kennen en eereblijken verkrijgen, waarvan zijn Compendium van Tafelen ter berekening van de Springvloed en voor onderscheidene Havens en Kusten van dit Rijk, hier berustende, ten inzage kunnen strekken. Zelfs in gevorderde jaren onttrok hij zich niet, waar hij met zijne vermogens nut konde stichten.

Van het in het afgelopen jaar nog aanwezig zijnde drietal Leden der eerste benoeming, verloor het Instituut een harer oudste, den Heer P. WEILAND, de Tweede Klasse een man van verdiensten. Hij bereikte den hoogen ouderdom van 87 jaren, genietende de rust van eene veertigjarige Euangelie bediening bij de Remonstrantsche Gemeente te *Rotterdam*, gedurende welke hij als Kansel-redenaar eene welverdiende achting en onderscheiding genoot. De verdiensten echter, die hem bij den aanvang dezer Instelling tot het Lidmaatschap deden bestemmen, waren de vruchten van zijne groote Taalgeleerdheid, en zijne aanhoudende pogingen, om onze Nederduitsche Taal tot die volmaaktheid te brengen, waarvoor zij vatbaar is, en hare te zeer verzuimde beoefening aan te wakkeren. In den aanvang dezer Eeuw werd hem door het Hooge Staatsbestuur de vereerende last opgedragen, om eene Nederduitsche Spraakkunst te vervaardigen, welke volvoering hem de voldoening verschaftte, dat zij van Hooger Hand bij het Algemeen Onderwijs werd ingevoerd. Zijn *Nederduitsch Taalkundig Woordenboek*, hetwelk algemeenen lof wegdroeg, vroeger aangevangen, eerst na twaalfjarigen arbeid voleindigd; zijn *Kunstwoordenboek*, en zijne medewerking aan het *Woordenboek der Nederduitsche Synonymen*, vestigden zijnen roem en bewezen zijne bevoegdheid, om een oordeel, in dit belangrijk gedeelte van ons Nationaal bestaan, uit te brengen. Nu en dan, doch steeds in vroegeren tijd, genoot de Klasse van hem belangrijke en dienstvaardige medewerking, en zijne nagedachtenis zal bij

tuurkunde heeft hij in de Electriciteitsleer en in de Meteorologie eigene denkebeelden ontwikkeld.

Onder de Geassocieerden overleed de beroemde A. P. DECANDOLLE. Men vindt van dezen Kruidkundige een zeer uitvoerig levensbericht, getrokken uit eene redevoering van den Hofraad VON MARTIUS, in het 3, 4, 5 en 6de nummer van den *Algemeenen Konst- en Letterbode* van het jaar 1842, hetwelk mij onthefte van de taak omtrent denzelfden in bijzonderheden te treden. De naam van dezen alom vermaarden Kruidkundige regtvaardigt trouwens, zonder verdere toelichting, genoegzaam het eerbewijs, dat de Eerste Klasse, in den jare 1827, hem door hare keuze heeft gebracht.

J. DE KANTER PHILIPZOOn, sedert 1816 Correspondent der Klasse, overleed, 79 jaren oud, te Middelburg, op den 23sten September 1841. Deze nuttige en werkzame Natuurkundige vereischt mede eene nadere beschouwing.

Hij was de zoon eens predikants te Wittekerke in Noord-Beveland; doch als elfjarig knaapje reeds een wees geworden, werd hij door zijn oom en voogd, WILLEM HOUWER, Notaris te Zierikzee, in huis genomen en opgevoed. Na op de Latijnsche scholen onderwezen en als verdienstelijk kweekeling tot de Akademische lessen bevorderd te zijn, legde hij zich in stede van de Hoogeschool te bezoeken op het Notarisambt toe, onder de leiding van zijn oom, en werd ook met der daad in den jare 1784 tot Notaris aangesteld. Na in deze betrekking eenige jaren te zijn werkzaam geweest, zag hij zich door omstandigheden, waaraan de toenmalige verdeeldheden hebben toegebracht, genoodzaakt naar een ander middel van bestaan om te zien. Zijne heerschende neiging tot de wiskundige en natuurkundige studiën, reeds in zijne vroege jeugd gebleken, baanden hem daartoe den weg. Hij werd benoemd tot Lector in de Natuurkunde aan het Museum te Middelburg, wervwaarts hij zich met der woon overbragt en het ontoereikende der op zich zelve niet onbeduidende bezoldiging door bijzonder onderwijs in de Wiskunde, Stuurmanskunst en Sterrekunde aanvulde, alsmede door het te samenstellen van eenige geschriften of ook wel overbrengen in

het Nederduitsch, zoo als het 20de tot en met het 25ste deel van DE BUFFON EN D'AUBENTON'S *Natuurlijke Historie der Vogelen*. Aldus als gelukkig beoefenaar der toegepaste wiskundige wetenschappen bekend geworden, vond hij al spoedig overvloedige gelegenheid om van dezelve ten zijnen nutte en ten dienste zijner medeburgers partij te trekken. De Raad der Amerikaansche Koloniën koos hem tot Scheepsmeter in 1802; kort daarop werd hij aangesteld tot onderwijzer bij het Instituut voor dijken en waterweeringen in het Departement Zeeland; het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen, waarvan hij reeds sedert 1798 Lid was, benoemde hem in den jare 1806 tot zijnen Secretaris, en de Regering van Middelburg tot Lector in de Wiskunde, de Natuurkunde en de Sterrekunde aan de toenmalige Doorluchte schole aldaar. Eindelijk werd hij tot Lector in het Physisch Genootschap, te Middelburg gevestigd, benoemd. Zietdaar alzoo DE KANTER als den Wiskundige en Natuurkundige bij uitnemendheid in de provincie Zeeland gevestigd, erkend en geëerd, zietdaar ook den kring, waarin hij voornamelijk heeft gearbeid en nut gesticht. Hij is echter ook met andere betrekkingen van zeer werkzaam aard bekleed geweest. Tijdens het Fransche Bestuur werd hij benoemd tot Commies-Griffier bij het Tribunal de premier instance en nam dien post ook waar tot aan de bevrijding des Vaderlands, toen hij tot Commies ter Provinciale Griffie van Zeeland werd benoemd en in die betrekking werkzaam bleef, tot dat hij in 1835 om zijne hooge jaren een eervol ontslag bekwam. Hij is tweemaal gehuwd geweest, heeft zich in het bezit van vier kinderen mogen verheugen en is door ééne dochter en twee kleinkinderen overleefd geworden.

Ofschoon DE KANTER geene zoodanig uitvoerige en doorwrochte werken heeft in het licht gegeven, die aan zijnen naam eene duurzame plaats onder de Geleerden van den eersten rang zouden kunnen verzekeren, is echter het getal zijner geschriften, die steeds van grondige en uitgebreide kennis getuigen, zoo aanzienlijk, dat ik moet afzien van de gedachte, U met derzelve titels bekend te maken; de meeste zijn van wiskundigen en natuurkundigen aard, sommigen van technischen inhoud, zoo als

over het telen en bereiden van meekrap, sommige van historischen aard, wanneer dit met natuurkundige oogpunten te ver-eenigen was, b. v. de Geschiedenis van watervloeden, allen getuigen van de zucht tot toepassing en den wensch om nuttig te zijn; een altoos durende almanak, eene handleiding tot het berekenen en geometrisch teekenen van zons- en maansverduisteringen, eene verhandeling over het vermogen van uitwatering der sluizen, tafelen ter berekening der watergetijden, artikelen over kometenwaarnemingen, berigten over de uitwerkselen van den bliksem, en over bliksemafleiders, enz. enz. mogen daarvan getuigen.

Hij schitterde alzoo niet in een hoog standpunt, maar was in zijnen bepaalden kring bij uitnemendheid nuttig en hooggeacht.

Zeer verschillend was de lotbedeeling van PIETER OTTO COENRAAD VORSSELMAN DE HEER, hoewel zich ook vele punten van overeenkomst lieten aanwijzen. Hij werd te Valburg in Gelderland geboren, was de zoon van JAN DE HEER, die in 1829 te Geertruidenberg, waar hij Predikant was, overleed.

Hij kwam in 1826 te Utrecht, om zich op de beoefening der Godgeleerdheid aan de Hoogeschool toe te leggen, doch verwisselde dezelve spoedig met die der oude Letteren. De verplichting, waarin hij nu verkeerde, om zich eenigermate met de Wiskunde bekend te maken, deed hem besluiten zich zoo te oefenen, dat hij duurzame vrucht van de besteede moeite zou kunnen plukken. Hij vatte nu liefde en hoogachting voor deze oudste en zekerste der wetenschappen op. Zijne daarop gevolgde kennis-making met wijlen onzen hooggeachten MOLL besliste over zijnen wensch, om zich geheel aan de physico-mathematische studiën toe te wijden. Dit geschiede in het jaar 1828. In 1833 besloot DE HEER zijn akademischen loopbaan met eene dissertatie over een wiskundig onderwerp, nadat hij in dit tijdsverloop gedurende een jaar als sergeant-majoor van het jagerkorps, bestaande uit studenten der Utrechtsche Hoogeschool, zich aan de studiën onttrokken, maar daarentegen door eene uiterst zorgvuldige en actieve administratie onderscheiden had. Het viel hem ten deel,